

**การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะในการใช้
แอปพลิเคชันสมาร์ต อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม**

ผู้วิจัย : นางกัลยา สีหาทัพ ตำแหน่ง นักสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิ
และองค์กรรวม โรงพยาบาลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โทร ๐๘๓-๕๖๒๒๓๘๔

ผู้นำเสนอ : นางสาวสรินทร์ หารเสนา ตำแหน่ง นักสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานบริการด้าน
ปฐมภูมิและองค์กรรวม โรงพยาบาลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โทร ๐๘๑-๔๑๓๙๐๐๒

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะในการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ต อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) จำนวน ๒๕๐ คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie&Morgan เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน และ นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาครอนบาร์ท มีค่าเท่ากับ ๐.๘๒ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ สถิติอนุมาน คือ สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๗๙.๖ อายุ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๕.๖ มีอายุระหว่าง ๔๖-๕๙ ปี สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๗.๒ มี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๘.๘ มีการศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา/ปวช. การ ประกอบอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๔ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ระยะเวลาการเป็น อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๓.๖ อยู่ระหว่าง ๑๐-๑๙ ปี การใช้สมาร์ตโฟน พบว่า มีการใช้สมาร์โฟน ร้อยละ ๑๐๐ การ อบรมเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ต อสม. พบว่า ได้รับการอบรม ร้อยละ ๑๐๐

ผลการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชัน สมาร์ต อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ ๘.๖๘, S.D. = ๑.๑๙) ความสามารถ ทักษะ ในการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ต อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = ๒.๕๙, S.D. = ๐.๔๗) ความพึงพอใจต่อการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ต อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ พึงพอใจมาก ($\bar{X}$ = ๔.๕๒, S.D. = ๐.๕๙)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ต อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๑ ($p = ๐.๐๐๑$)

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายยกระดับคุณภาพการบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพประชาชน โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือหมอคนที่ ๑ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบสาธารณสุขของประเทศ มีการพัฒนาศักยภาพ อสม. ให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพและด้านดิจิทัลผ่านนโยบาย “อสม. ๔.๐” มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน เพื่อให้การพัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่ต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการพัฒนาแอปพลิเคชัน “สมาร์ท อสม.” เข้ามา เป็นช่วยเพิ่มทักษะดิจิทัลด้านสุขภาพ (Digital Health) โดย แอปพลิเคชัน “สมาร์ท อสม.” สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ อสม.สามารถปฏิบัติงานได้อย่างทันสมัย สามารถใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือในการดูแลสุขภาพของตนเองและประชาชน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. ๒๕๖๕)

อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน ๗๑๕ คน พบว่า มีการส่งรายงานต่างๆผ่านแอปพลิเคชัน “สมาร์ท อสม.” ครบทั้ง ๗๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะในการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาความรู้ ความสามารถ ทักษะการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการศึกษา

๑.รูปแบบการศึกษา : การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study)

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน ๒๕๐ คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie&Morgan การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยการทำตารางเรียงลำดับรายชื่อ และเขียนลำดับตัวอย่างมาทำฉลากแล้วหยิบจนครบตามจำนวนที่ต้องการ โดยหยิบแล้วไม่ใส่คืน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา : แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน และนำไปทดลองใช้กับ อสม. ในพื้นที่ตำบลหนองแสน อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๓๐ ท่าน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาครอนบาร์ค มีค่าเท่ากับ ๐.๘๒

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล : มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ ๑. ประชุมชี้แจงและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามกับ อสม. ๒. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจนครบตามจำนวน ๓. ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ๔. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

๕.สถิติที่ใช้ในการศึกษา : สถิติพรรณนา ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร สถิติอนุมาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับความสามารถ ทักษะการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะในการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๗๙.๖ อายุ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๕.๖ มีอายุระหว่าง ๔๖-๕๙ ปี สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๗.๒ มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๘.๘ มีการศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา/ปวช. การประกอบอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๔ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ระยะเวลาการเป็น อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๓.๖ อยู่ระหว่าง ๑๐-๑๙ ปี การใช้สมาร์โฟน พบว่า มีการใช้สมาร์โฟน ร้อยละ ๑๐๐ การอบรมเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. พบว่า ได้รับการอบรม ร้อยละ ๑๐๐

- ผลการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ส่วนใหญ่ มีความรู้อยู่ในระดับดี ร้อยละ ๙๔.๐ ($\bar{X}$ ๘.๖๘, S.D. = ๑.๑๙)

- ผลการศึกษาด้านความสามารถ ทักษะ ในการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ส่วนใหญ่ ความสามารถ ทักษะอยู่ในระดับดี ร้อยละ ๗๔.๐ ($\bar{X}$ = ๒.๕๙, S.D. = ๐.๔๗)

- ผลการศึกษาคความพึงพอใจต่อการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ร้อยละ ๙๒.๘ ($\bar{X}$ = ๔.๕๒, S.D. = ๐.๕๙)

- ผลการศึกษาคความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๑ ($p = ๐.๐๐๑$)

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศกยภาพการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านความรู้ ส่วนใหญ่ มีความรู้อยู่ในระดับดี และด้านความสามารถ ทักษะ ในการใช้แอปพลิเคชัน ส่วนใหญ่ ความสามารถ ทักษะอยู่ในระดับดี เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ส่วนใหญ่ ได้รับการอบรมการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีสื่อในการศึกษาการใช้งานที่เข้าใจได้ง่าย และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความสามารถ ทักษะ การใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๑ ($p = ๐.๐๐๑$) แสดงให้เห็นว่าระดับความรู้ ส่งผลต่อความสามารถ ทักษะ ในการใช้แอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. แต่ยังคงมีบางส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ด้วยปัจจัยด้านอายุทำให้สร้างความเข้าใจได้ค่อนข้างยาก จึงควรมีการสร้าง อสม.ที่ดี เพื่อเป็นคู่มือในการช่วยสอน และฝึกทักษะในการใช้งานแอปพลิเคชันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

๑.งานสุขภาพภาคประชาชน อำเภอแกด้า. (๒๕๖๗). ฐานข้อมูลอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม ประจำปี ๒๕๖๖.

๒.กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (๒๕๖๕). แอปพลิเคชัน SMART อสม. ข่าวประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ . เข้าถึงได้จาก https://hss.moph.go.th/fileupload_doc/๒๐๒๒-๐๗-๐๔-๑-๒๒-๑๐๗๕๔๐๖๔๙.pdf . ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๕